

ȘEZĂTOAREA

Anul XII, vol. IX, No. 6-7 — Folticenî, Aug.-Sept. 1904.

POVESTEA CISMARULUI

A fost odată un cismar meșter și priceput, nevoie mare. Dar nu știu ce făcea, ce dregea, că era cam sărmănuș omul și nici odată nu-l auzea lăudându-se cu bine dinspre partea cismăriei.

Pe urmă își și găsisse omul de ce treabă să se apuce, că de-î trebuia cuiva o ciubolă, se îndrepta la tirg; iar de tirit și gîorsăit pînă bătătura casei, avea omul și niște opincî, ce și le croia singur, de nu-î mai trebuia alt cismar.

Iar cînd da Domnul de-î pica cîte-o plească, își lua mai cue, mai nu știu ce, că multe-î trebuie omului cînd n'are.

Unde mai puî că nu era singur pe lumea asta. Avea și nevastă și copii, cîte găuri sint în ciur, și nici unul nu era învățat să trăiască fără mîncare.

Cu una, cu alta, ajunsese omul la aman. Și de inimă rea, orî mai știu eî cum, numa într'o zi apucă și darul dresului și apoi țin-te, nene, că ajunsese creștinul citu-î ziuica să blesteme pe al de a pus via pe-o coastă, taman povestea cîntecului:

Bate-l, Doamne, și-l usucă
pe al de-a pus pruniî pe luncă,
de mî-a făcut Țuică multă,
de-și uită omul de muncă,
și nevestile de furcă,
și călătorii de ducă.

*

Dacă văzu și văzu că cu meseria cismăriei nu face nici o ceapă coaptă, se gîndi să ia lumea în cap, să dea ochi cu *necuratul*, c'auzise el de la unul, de la altul, că dacă te dai lui, apoi o duci bine de tot, cit vei mai trăi.

Taman așa și făcu. Nevasta îi puse în traistă o azămioară frămîntată n lăcrămioare și luîndu-și rămas bun de la copii, se despărți cu bine de nevastă, și-o luă la picior încotro o vedea cu ochii.

Și trecu peste țări multe și nenumărate, umblind pînă străini, străinătate, pe unde nu cunoști pe nimeni, numa frunza și codru, c'astea-s peste tot locu.

Iar cînd se impliniră două luni de la plecare, ajunse într'un loc pustiū și urit, plin numa de vîgăuni și ripe.

Iar într'o zi, cînd fu soarele la chindie, hop și-un încornorat de drac dintr'o gaură.

— „He... taman pe tine te căutam“, zise cismarul.

— „Da cu ce treabă pe-aici, nenisorule? il întrebă pocitania.

Uite-așa, așa, s'apucă omul să-i spue păsul dracului și la urmă îi zise că vrea să se vîndă cu suflet cu tot, dacă i-o da avuție în-destulă.

Dracul pe dată se și invoii, că taman avea nevoie de așa ceva peste v-o cițiva ani.

Și după ce se invoiră și se jurară să se fie de vorbă, se despărțiră cu bine și Scaraoschi peri în gaură, iar cismarul o luă înapoi spre casă cu treabă mintuită.

Cum ajunse acasă, găsi două poloboace pline vîrf cu bani de aur. Treaba începu să meargă struuă, iar norocul cit pe colea.

Dacă văzu așa cismarul, se puse pe traî, parcă de cînd lumea se pomenise cu bogăția.

Nici de suflet nu-și uita cismarul și da în dreapta, da în stînga, să aibă din destul pe lumea ailaltă.

*

Păsămite, Dumnezeu și cu Sfîntul Petru umblaū pe pămînt în vremea aceia, să se încredințeze mai bine de păcatele și nevoile lumii acesteia.

Și mergînd ei așa din sat în sat, nimeriră și în ținuturile acelea și-i apucă inoptatul taman în satul cismarului.

Dar la care se duceaū, nimeni nu se gîndea să-i găzduiască.

Intrebînd ei colo, colo, unde că s prea mulți în casă, unde că nu-i loc, ajunseră și în dreptul cismarului, care cum auzi așa, îi pofți în casă, zicîndu-le :

— Ba zăū, n'ar fi păcat ca într'un sat cu atîtea adăposturi să dormiți pe lîngă garduri? Hei... ciți oameni și-aū întins ciolanele în casa mea, inaintea dumneavoastră! ?...

Și după ce-i ghițtui cu mincare bună, că avca și de unde, le puse așternuturi nouă să se hodinească.

Dumnezeū numa de cit începu să tragă la aghioase, că era o-bosit tare. Iar Sfîntul Petru văzînd bunătatea cea mare a cismarului,

se sculă, se dădu pe lingă cismar și aducându-î la știre cu cine are a face, îi zise :

— Măi, cismarule, să ști că mare noroc a dat asupra capului tău și a casei tale. Om să fi numai și să ști să nu-î dai cu piciorul. Pentru bunătatea inimii tale, Dumnezeu o să cate să te răsplătească. Tu să nu fi talălău Tănase, și-î cere raiful. Auzitu-m'ai ?

Cismarul înmărmuri cînd auzi minunea. Apoi se gîndi, se răs-gîndi, cum să dea să n'o scrintească și își făcu socoteala asta, că zicea el :

— Nu mai dau eu de căldură cu raiful dumnezeesc. Ia mai bine să-mi văd de zile, să nu incap pe mîna lui Scaraoschi. Cine umblă după belehe, perde pe miholo, scurtă vorbă. Să-mi pun pe-lea la pază din partea lui Chitiuță, și apoi oi vedea eū cum î-o merge imbucătura.

A doua zi, cînd se deșteptă Dumnezeu și se pregăti de plecare, chemă pe cismar la el și-i spuse să-î ceară trei lucruri care-o vrea el.

— Apoi de, Doamne, zise cismarul furînd cu ochiul pe Sfîntul Petru, eū aș zice mai bine să faci, ca cine s'o urca în cireșul ăst' dinaintea casei, să nu se mai poată da jos fără a mea poruncă.

— Bine, făcu Dumnezeu. Iar Sfîntul Petru se umplu de ciudă de prostia cismarului și gîndi : ce bleav de om și ăsta, nu se gin-dește la mîntuirea sufletului.

— Al doilea, zise iar cismarul, aș vrea ca cine o baga mîna în sacul ăst' cu cue, să n'o mai poată scoate fără voia mea.

— Bine, zise iar Dumnezeu; și Sfîntul Petru iar se umplu de necaz, cînd văzu că cismarul nici acu n'a cerut raiful.

— Al treilea, aș vrea ca cin' s'o pune pe scaunul ăsta, lipit să rămie și să se scoale cînd oi zice eū.

— Ce poștești, implinit să fie, zise fața dumnezeiească.

— Amin, făcu și Sfîntul Petru și ieși împreună cu Dumnezeu și dispărură din ochii cismarului.

Acu cismarul se puse pe trai și pe chefuri. Nu se uita cui da, făcea milostenii și pomană și nimenea nu eșia din casa lui cu mîna goală.

Dar nu trecu mult și se incheiară și cei cinci ani de tocmeală și Scaraoschi trimese un drăcușor să-l aducă pe cismar cum o ști, căci îi rămăsese un loc liber în iad.

Pe dată se înfăoșă negriciosul, iar cismarul făcu fețe-fețe gin-dind la ce-l așteaptă și că la grea cumpănă se află.

— Hei... cismarule, ești gata? Știi invoiala care o ai cu stăpînul nostru, ca dacă în cinci ani ei muri, să ne dai sufletul; dacă nu, să te luăm de viu. Sint trimes să te duc la iad.

— Chiar te așteptam să-mi picî, drăcușorule. Uite, is gata, dar să-mi cat ghetetele, să văz mi-or ține la drum, că știu că-î cam depărțitor. Ia, fă bunătate și-mi dă v-o două cue din sacul acela de pe laiță, să-mi mai întăresc oleacă talpa.

Dracul n'are de lucru! Dă să-î dea cue, dar să mai scoață mina din sac, pace; parcă era prinsă-de cînd lumea.

Cismarul băgă de seamă darul lui Dumnezeu. Cătă un ciomag nodoros, cu măciucă 'n cap, și cînd inceptu a-î măsura coastele, nu-l mai slăbi pînă rămase dracul lat jos. Sufla dracul să-î iasă sufletul, iar cînd scăpă din mina morții, se duse întins la iad, să spue și tălpii iadului ce-a pățit de la cismar.

Scaraoschi crezu la început că n'aude bine, cînd îi spuse cela pățania și trimese îndată pe alt drac mai bătrîn și mai priceput în parascovenii:

— Dar vezi, măi deșuchiature, să nu te lipești și tu pe-acolo că te-auz urlînd apoi.

Pe la namiez intră și ăsta în casa cismarului, și făcîndu-se că n'are chef de vorbă, îi zise scurt:

— Hei... cismarule, haide.

Cismarul nu se puse de pricină și-î zise:

— De, măi codane, de zorit să nu mă zorești, că eū-s gata, cum mă vezi. Calabalicul imi stă aici de-o săptămînă, gata să-l iaū pe mină. Ingăduie numa oleacă să ne cinstim gura c'o cinzecuță de țuică. Și pîn' oi veni eū cu sticla, fă bine și te hodinește colea pe scaunelul cela.

Dracul n'avu încotro, că era și el rupt de oboseală, și se așeză frumos pe scaunul cel blagoslovit de Dumnezeu.

După ce trag ei o inghițatură de țuică, cismarul își ia traista și hai la drum.

Incorporatul chiar o băgă pe minecă. Se suci, se învîrti, parcă era bătut în cue.

Cismarul învățase acu meșteșugul. Luă un par barosan și se puse pe cotonogeață. Urla dracu și se văicărea, să-î plîngi de milă.

Cu mari rugăminți se ostoi acela din ferbințeală și cînd îi dete drumu drăcușorului, fugea de-î sfîrșia călcieles și se duse întins la iad de băgă drăcimea în toate bolile, cînd le povesti pățarania și vicleania cismarului.

Pară roșie se făcu Scaraoschi, că nici un drac nu se mai încumeta să-și pue în plug cu puterea cismarului.

Și dacă văzu că-l stă locul gol la iad de atîta vreme, se grăbi să se ducă el și să mi-l aducă pe cismar încălțat de ceafă.

Intr'o clipă se infătoșă înaintea cismarului. Cînd ajunge acolo, îi strigă de-afară minios, minune mare :

— Cismarule, hai. Mi-ai făcut tu multe topoare, dar las-că n'o mai minca mișa oțat de-acu. Te-am lăsat în voe ca pe-un om cu obraz de cînste, și te-ai apucat să-ți bați joc și de supușime. Așa ne-a fost vorba, hai ?

— Ce tot circii, măi zărincitule ? zise omul. Dar Scaraoschi nu-l lăsă să mintue vorba :

— Ia, nu te mai inferbinta, că ne știm noi ; gura ți-e meliță de cînepă. Mai bine ia ce-l lua și fă-o după mine, că știe Ivan ce are 'n sac. Cu tine n'o mai scoț la nici un cap așa.

— Măă...i, fie că melicos mai ești, mă Scaraoschi și afurisit să nu-ți între nimeni în voe. La ce te schifosești de geaba ? Ia spune-mi, de.

-- Vorbă să fie, că treaba se face, zise Scaraoschi. Dar la ce mi-ai zmintit oamenii, să-l omori cu zile ? Nu ne-a fost vorba așa, ca peste cîcîi ani să fi al nostru ? De ce dar mă scoți din răbdare și nu vii cînd te-am chemat ? Ia-mi spune.

— Ia nu mai fisii, măi Scaraoschi, că doar nu m'a albit calea bisericii și pricep eū unde bat și gîndurile tale. Mi-a spus cineva să viū ? Ori zi, nu-i destul că mă smulgi taman cînd mă-e lumca mai dragă, cauți să-mi amărești de pe-acu sufletul.

Tăcu din gură Scaraoschi și gîndi că l-a fost înșelat diavoliū. Iar cismarul aruncă dāsaga p'un umăr și hai la drum.

Dar cînd să iasă din casă, Scaraoschi dădu cu ochii de cireșele cele frumoase și gustoase. Iar cismarului îi lăsa gura apă după broboanele pline și curate.

— Iiii... ha, făcu cismarul, apoi nici că mă urnesc din loc pîn'oī gusta v'o două roșioare. Taman acu cînd aū dat în vremea coptului. Drept aceia gîndesc că-i zăbovi oleacă pîn' mī-oī ostoī pofta și placul inimii.

Și cum zise cismarul, și lăsă dāsaga jos și puse mina să se urce în cireș. Dar Scaraoschi gîndind că cismarul cată pricină de întirziere, se grăbi să se urce el în pom. Smulse Scaraoschi ce-smulse, înghiți și el cit putu, iar cînd se sătură cismarul, îi spuse să se dea jos, că-i apucă sara pe drum.

Dar coboară-te, dacă poți. Cînd umbla să se lase pe trupu pomului în jos, se pomenea taman în vîrf.

— Dar, dă-te jos, măi tartore, zise cismarul.

— Asta cat și eū, bre, și nu mă pociū. Și se întindea, se indoia, el tot măi tare se înțepenea.

A priceput cismarul că-î ăsta darul lui Dumnezeu. A rupt un par din gard și se puse să-î ungă costișele. Cînd se scurta ciomagul, punea mina pe altul. Și urla dracul și se zvăpăia, de gîndea că trage să moară; iar cînd abia se măi auzi glasul *uriciosului*, cismarul se îndură de el și-î dădū drumul.

Scaraoschi o sbughi la fugă și măi schiopătînd, măi de-a vîndălacul, se văzu și 'n iad. Se jură să nu măi dea ochi cu cismarul.

Apoi adunînd toată drăcimea, dete poruncă să se facă uși de fer și să se întărească iadul, ca să-și pue pelea la adăpost de mina cismarului.

*

Acu cismarul scăpase de orice grije. Și se puse pe trai cu tot dinadinsul. Și bogăția-l năpădea măi abitir ca înainte. Nicî de Dumnezeu nu uită și se gîndi să dreagă busuiocul. Nu-î vorbă, și înainte era tot mină spartă. Da în toate părțile și nu se uita.

Peste v-o cițiva ani îi veni și lui ceasul morții. Iar nevasta-l băgă în pămînt și-l cinși cu toate pomenile și toate rinduelile, cum e sorocul morților.

Dar cismarul nicî pe lumea ceilaltă nu s'a lăsat de drăcovenii, taman vorba cîntecului:

Multe-am tras și-am pătimit,
de ele văz că n'am murit.
De-aș măi trage cite-am tras,
că de rale nu mă las.

Și cum se văzu pe lumea ceilaltă, o întinse drept la rai. Clocăni în poartă. Sfîntul Petru întrebă:

— Cine-î acolo?

— Cismarul.

— He. î, cismarule, aici nu-î de nasul tău. Locu tău e la iad. Mergi acolo, că n'ai vrut să mă ascuți, cînd te-am sfătuit să ceri raiul.

— Iaca mă duc și la iad,

Ajunse și la poarta iadului. Clocăni, dar cînd auziră încornorații de numele cismarului, odată o sfecli toată mulțimea drăcească și pieri pin toate găurile, de frica aceluia.

Cismarul dacă văzu că nu-l primește, se înturnă iar la raî.

Sfîntul Petru întrebă pînă 'n trei ori. Dacă văzu că celu nu-î răspunde, deschise poarta să vază cine-i. Cismaru afîta așteptă. Scoase căciula și-o svîrlî în grădina dumnezeiască.

Că hir, că mîr, Sfîntul Petru n'avu încotro și lăsă pe cismar să-și ia căciula. Dar taman vorba aia, s'a suit scroafa în copac, că ea să mai iasă cismarul, pace. Ajungînd la căciulă, îi mai dete un picior, de-o mină taman în inima raîului, în preajma dumnezeirii.

Iar cînd ajunse acolo, intră cu picioarele în căciulă și așteptă. Sfîntul Petru îi strigă să se cărăbăncască din raî.

— Doar nu staî în raî, staî în căciula mea, zise cismarul.

N'avu ce face fața cea fără de prihană și-l lăsă în plata Domnului. Iar cismarul se mai potoli și-și găsi cu chipul acesta și-un locșor alătura de marea înălțime a Domnului.

(Auzită în Dobrogea).

P. Dobrogeoi.

DE ALE COPILOR

58. **De-a luna.** — Doi s'apucă spete la spete și unul ridică pe celalt în sus, pe spinarea lui, astfel că acesta vine cu fața 'n sus. Cel de desubt strigă cătră celalalt și acela-î răspunde :

— Ce-î în sus ?

— Chiua.

— Luna.

— Dar dincoace ?

— Dar în jos ?

— Hai te 'ntoarce,

și zicînd astfel, cel de sus e scoborit în jos prin ridicarea celui de desubt în picioare, și apoi el însuși ridicat. Întrebările aceleași au loc apoi.

59. **De-a bondariu,** se joacă mai cu seamă la priveghîuri. Unul iute de mină și isteț, se face bondariu, adică face : *iiiiii*, cu gura închisă, lovînd o nare a nasului cu degetul, foarte ușor, așa că-î întocmai sgomotul bondarului. Alții staî cu palmele întinse, pe care le lovește cu o palmă a lui, cît ce poate de tare. În timpul acesta, cel lovit caută să dea 'n capul bondarului, dar el iute pleacă capul bondarînd mai tare și astfel trece la altul.

60. **Pe lucru.** — Se joacă de băeți mulți, pe la priveghîuri. Se pune în roată jos, toată mulțimea lor, împrejurul mortului ori lingă el, în mijlocul casei, pe cînd lumea cealaltă stă pe lingă pereți. Unul dintre băeți, ales printr' un formulat dat, e declarat de *maîstru*, și cînd toți sînt gata, el strigă :

Ha! pe lucru, măi băeți,   făcălețul boeresc
că-î furat un făcăleț,   și m'apucă să-l plătesc.

Apoi pe rînd, maîstru întrebă despre meseria lor : — Tu ce ești ? — Lemnar, stăpîne, — Ce lucrezi ? — Dogăria. — Dar tu măi ? — Eū trag clopotele. — Dar tu ? — Eū casc gura. — Dar tu de-acolo ? Eū cos etc. In timpul lucrului nu se vorbește de loc. La un scaun al maîstrului, pe tăcute, fiecare-și începe meseria. D. e. cel care cască, cască cum se cască, însă maîstrul observîndu-l și pârîndu-i cam înceată munca, îi face semnul să lucreze măi tare : cască maîstrul măi tare. Dacă cel cu căscatul l-a observat, și 'ncepe să caște și el măi tare, atunci maîstrul trece la cel care bate toaca. Maîstrul bate toaca tare și dacă cel in drept nu-l observă degrabă, începînd să bată și el, atunci maîstrul îl pedepsește, dîndu-i cîteva lovituri la palmă.

61. **Țurca.** — Țurca, cu toată clasicitatea ei, in Țepu, știu că nu-î de cît de vr'o 8 — 9 ani. Băeții se despart in două grupuri, din care unul la bătae. Țurca, e lemnul de 1—2 cm. cam ascuțit la capete, care se pune peste o gropșoară in curmeziș și e asvirlită de unul, din cei de la bătae, spre cei ce-s la „prins“. Dacă țurca e prinsă din cuc, adică de-î prinsă in sborul ei, orî e luată din vr'un copac, înainte de a mînca pămînt, atunci, partidele se schimbă ¹⁾. Dacă țurca nu-î prinsă din sbor, atunci, unul o ia, merge pe-o direcție perpendiculară pe direcția jocului (băeții spun că : vin cu țurca in drept) și asvirl țurca la gașcă, peste care, stă bățul cu care a fost aruncată. Dacă bățul e lovit, atunci porcarașii intră la batae ; dacă nu, nu. Spre a nu fi chită [ochită, lovită] cei de la batae, unia se țin cu mîna de barbă, făcînd „țifele caprei“, alții sar, cu două picioare peste băț înainte și cu spetele 'napoi, adică „așa să sară țurca peste băț“; alții cîntă :

Capra sare masa,
iada sare casa,

versuri luate de prin cărți, iar alții, in dosul bățului, cu fața 'n spre porcarași, fac cu minele 'n lături strigînd : „țup, țup, mustața 'n 49 de părți“. — Presupunem că țurca n'a lovit bățul, atunci cel ce-a bătut, pune țurca 'n gașcă, cu un vîrf măi sus ; o lovește in vîrf, țurca sare 'n sus, și din săritură e lovită și trimisă departe. Distanța de la țurcă pînă la gașcă e socotită cu sute orî cu mîi și bătăușul pentru această distanță e d. e. 400. A bătut decî odată ; se duce la

1). Când joacă 2 orî 3. In cazul cînd sint 2 sau măi mulți la batae, prin prinsul țurcei e scos numai acel ce bate și 'n locul lui vino următorul.

gașcă și tot așa bate pentru a doua și a a treia oară, luînd alte 300 ori 1000, făcînd în total 1700, care sunt adăugate la suma partidului, din urmă.

Cînd cel ce bate țurca, n'o lovește din sbor și-o scapă pe pămînt, atunci el face *un rărunchiū*. Tot rărunchiū e și atunci cînd țurca, lovită sau nelovită din sbor, cade în urma găștei. Presupunem că unul a bătut intăia oară bine, făcînd 2 rărunchiuri. Acestora nu li se dă în numere evaluarea distanței. Bătăușul lovînd țurca pentru a treia oară, merge și o svirle cu bățul, ca la 'nceput. Presupunem că țurca n'a fost prinsă de cătră porcarași, atunci unul din ei, *dă rărunchiurile*, va da deci 2, căci tot două a făcut și cel de la batae. Pune țurca pe laba piciorului, de-asupra, la rădăcina degetelor și făcînd vînt piciorului o asvirle spre gașcă, apropiînd-o deci. Dacă nu mai este mult pînă la gașcă, dă și al 2-lea rărunchiū, mic, apoi fiind aproape de tot, lovește bățul și cel de la batae e scos. Dacă bățul e lovit chiar din darea rărunchiului, atunci bătaea este părăsită de bătăuș. Dacă din darea rărunchiului, țurca trece peste băț, ori dincolo de gașcă, fără a-l lovi, atunci porcărașul și-a pierdut ori-ce drept. Cel de la batae, continuă. Cum vedem, aceste rărunchiuri sunt funeste, și pentru a scăpa de ele, mulți, spre a lovi țurca, *o rad*, adică o lovesc după ce ea a mîncat pămînt. Cînd *răsătura* a fost prea pe față, rărunchiul persistă, dar e chestie de necinste. Dacă sînt contestații asupra veracității lui, atunci se procedează la *darea barbei*. Unul *dă barba*, punînd țurca sub barbă, plecînd capul înainte și lăsînd țurca să cadă. Ceea ce a pierdut bătăușul prin aceasta, e că țurca în loc să o aibă avantajos așezată, o are oricum.

În fine, de la început e stabilită suma maximă pentru cîștigare. Cine va face d. e. mai degrabă 100 de mii, 1000, 100, etc.

62. **De-a ogarul și epurele.** — Se aleg două paie, unul pentru ogar și celalalt pentru epure. Și dacă-s băeți mulți, unul le pune sub două degete, oricare, de la cele două mîni, apoi închide pumnii. Toți băeții, (în cazul cînd sînt mai mulți de 10, 20, se pun 2 sau 3 băeți cu pumnii închiși, paie fiind numai 2) vin și pun cîte un deget pe degetele celor ce stau cu pumnii închiși. Cînd pumnii se deschid, se știe cine a căzut epure și cine ogar. Epurelui i se dă 10 pași înainte, și de la un semn încep fuga. Departe e hotarul, unde, dacă epurele nu-l prins, așteaptă pe ogar, face vr'o cotitură și pornește înapoi. Ajunși, prins sau nu fiind epurele, jocul se 'ncepe iar.

63. Cînd e cam frig și amorțește mîna, baeții rid, că nu pot să *facă mîna purcă*, adică să apropie cele cinci degete la un loc.

Chiar și vara, copiii fac mina lor îmbirnată, *puică*, și o arată părinților ca o mare voinicie.

Copiii cred că fac mare lucru când pot face *mina rață*. — Mina se face rață, încălecând degetul mijlociu peste arătător, inelarul peste mediu și pe inelar cel mic, apoi ciocănește pe pat sau pe masă strigând :

ciūchiū puū ciūchiū, ciūchiū, ciūchiū,
ba se duce și la mă-sa și o *ciūche*.

64. **Bou balțat.** — Ori de cîte ori se mincă în casă brinză, copiii mici cer să li se facă boū balțat. Mamele iaū mămăligă ferbinte, o amestecă cu brinză și aū un fel de papară crudă. Apoi fac bucățele, sau *bucături*, tipărind mămăliga între degete. Brinza se cunoaște ca niște bălțături, de unde numele de *boū balțat*.

65. **Purici, puriceī.** — După ce s'a mincat scrobul din tigae, ori *balmușul*, se face face puriceī în tigae, căci puriceī sînt foarte gustoși și copiii se bat după ei. Se frămîntă mămăligă în tigae și se prăjește pe foc. Dacă a fost scrob în tigae, ori *varză cănită*, ori sarmale, apoi puriceī aū, pe lîngă aroma de mămăligă prăjită, și pe cea a bucatelor, plus că-i și unsuroasă.

66. **Cintec cătră melc.** — Cu toate că pe la noi cuvîntul de *melc* nu se cunoaște, ci numai cel de *culbec* sau *culbeciū*, băeții cîntă, melcului, ca să scoată coarne :

Mele	și te du la Dunărè,
melc,	și bea apă tulburè,
codobelc,	și mincă leuștean
scoate coarne boerești,	și te fă cît un buștean.
și te du la Dunărești	

↳ *Buștean* iarăși cuvînt necunoscut

67. **Formulet :**

Ace, ace	nicī în drum, nicī în carare:
dobitoace,	numa 'n nasul dumitale.
nu lăsa porcī să (se) c. ce,	

68. **Intorsătură de limbă.** — E mare lucru a zice repede și fără greș : „Titirivdă tivdă, nu-ī greū a zice : titirivdă tivdă, da-ī greū a zice : titirivdi titirivdata titirivdei tivde !

69. **Intorsătură de limbă.** — E mare lucru a zice repede și fără greș : „boū breaz, nu-ī greū a zice boū breaz, da-ī greū a desbrezi brezătura boului breaz“.

70. **Clisa.** — După ploī, grija copiilor e să se ducă să aducă clisă galbănă de pe deal, ori de unde este, și să facă colaci, roși

pentru ghiocuri, cărămide, cai, etc. Toate aceste fabricații le usucă și le păstrează pînă le strică pe toate.

71. **Proașca**, nu-i altă ceva de cît o pompă aspirătoare-răspingătoare. Se face din cucută groasă. Se ia un internod și să râtează de sub nod, la un capăt și de-asupra la altul, așa că avem un fel de prubetă. În mijlocul nodului i se dă o gaură, iar în țavă se bagă *feleșteul*, un băl care este înfășurat la capăt cu petică. Avem un corp de pompă în regulă. Se trage feleșteul în sus și se bagă proașca în apă, iar apa intră 'n proașcă în virtutea presiunii aeriene, și țîșuește apa cu putere cînd se apasă de piston [feleșteu]. Atunci băeții *împroașcă*.

72. **Sania**. — Iarna băeții, ca 'n toate părțile pe unde lasă D-zău omăt, se dau cu sania. Sania e dreaptă, cînd se face din scinduri, ascuțite la vîrf, legate cu trei lemne lupănate, îngrădită cu nelușe, și înainte un *gînj*. Sania e cu *oplenc*, cînd e de o construcție specială. Lungimea ei e de un metru și poate mai mult, cu talpă subțire și *cîrmaciū* înalt, cu *picloare* înalte și apoi *oplenele*, două, de-acurmezișul peste picloare. Unii băeți le rad cu sticlă pe talpă, sau le pun șini.

73. **Mortul**. — Tot la priveghiū. Unul aprinde cîlți de cînepă, după ce i-a muțat bine în gaz și-i poartă pe două bețe, punindu-se în fața lunei. Cînd arde bine, face ochii mari, se strimbă, scoate limba, etc, iar flacăra de gaz îl descolorează grozav, îl îngălbenește, așa că are aparența unui muribund, a unui luat de Rusalii. Femeile țîpă, căci *în mulțime*, nu-i nimeni mai sfios de cît femeia, cu toate că ar umbla noaptea singură pe cîmp.

74. **Săgeata**. — Băeții își fac săgeată din trestie de stuh, pe care o smulg orî din streșina casei, orî de la *gluga* cu stuh. Săgeata se face 'n două feluri: 1) Se ia o trestie lungă și se taie de la un nod, făcînd astfel, după ce-a scurtat-o de vr'o palmă, o eprubetă. Intrînsa pune băetul săgeata, care nu-i de cît un vîrf de trestie solid, și cu mîna aruncă săgeata în sus. 2) Al doilea mod s'apropie mai mult de tipul vechiū. Se ia un băl de alun, gros cam de un deget, se îndoaie și capetele se prînd cu o șfară subțire dar tare. Astfel are *arcu*l gata. Apoi leagă de centrul corzei un băl mai lung, terminat printr'o crăcană, și de la începutul sferei spre capăt sînt încrestături, de unde se poate prînde șfara întinsă. Săgeata e terminată la partea groasă prin două urechi, sub un nod, și se pune pe coarda întinsă. Apoi cu degetul cel mare ridicăm coarda în sus,

ea scapă din creștătură, arcul se lărgeste, șfara se întinde și săgeata se duce la 70—80 metri, sau chiar și mai departe.

Unile săgeți, dar foarte puține, n'aū sprijinul de încreștături, ci se întinde cu mina.

O bună săgeată constă în flexibilitatea cea mare a corzei. Săgeata se mai face și din lemn și are atunci în vîrf un piron bătut, lucrul fiind mai sistematic.

75. **Clempău de hluj.** — E o jucărie de vară, ce se face din hluj copt, dar nu uscat. Se ia un hluj de popușoiu și se râtează pe unde-i grosușor. Jos, la partea subțire se râtează de sub un nod, iar sus, dincolo de-un nod, de 4 degete. Pe această distanță, se taie două fășii din capătul gros, se sugrumă lingă nod, lăsînd să se țină numai în coarjă, și apoi se pune de se pălește, căci cu hlujul verde se rupe. După ce s'a pălit, tenacitatea fișinei s'o mărit și clempăneala celor două pliscuri răsună, succedîndu-se una cu alta.

76. **Căluianul** e ca în toate părțile, numai că se duce de cătră fete la fîntină *plîngînd*, cu luminări aprinse, pe o scîndură, impodobit cu flori; acolo se bocește de toate fetele, apoi se aruncă peste el o ciutură, scoasă din puț, cu apă și la urmă lovește tare, singură:

Ene,	că de cînd n'o mai plouat,
Ene,	și pămîntul s'o uscat
Caloene,	și pîetrele c'o crapaf
deschide porțișile,	și lumea că s'o înturnat
să curgă ploiișile	Ene, Ca-lu-e-ne!

Apoi se ia de la fîntină, cu cea mai mare tăcere, și se duce de se pune într'o grădină, în bălării înalte, de unde i se perde urma. Puterea căluianului pe aici e aproape întocmai de acelaș grad cu puterea procesiunilor religioase: scoaterea icoanelor, ori cu Sfînta de la Adam, icoană din mănăstirea Adam, jud. Tutova.

(Din com. Tâmpu, jud. Tecuci).

Tudor Pamfile,

INTOVĂRĂȘIRI

De cum se naște și pînă moare, Românul, în multe împrejurări, este intovărășit de mai mulți, atît la petreceri cît și la muncă; sar toți pentru unu și unu pentru toți.

La petreceri

Cumătria. — A dat D-zău de s'a mai făcut un suflet pe lume;

bucuria intră 'n casa gospodarului. De fete nu prea mare, că dă, ce-î tulpan, nu-î căciulă, și fetele-s *chetre*. — Băejii is noroc la casă, căci ei dacă dă D-zaū de-s sănătoși și cumiși, de cum încep a sburătăci, scapă din nevoi; fiecare-și cîștigă pinea lui.

Copiluța, de la opt, nouă ani, invirte pe cei mai micuți lasași pe sama ei acasă, mai corcolește cîteva găinuțe, un purcel, doi, un vițel, și le mai poartă și cîte ceva de grijă. Băetul iară incurcă cîțiva cirlanași pe la ogoru unde tată-său muncește.

Poi, cum să nu se bucure gospodariu, cînd gospodina-î face sporiū! De 'ndată-î și imple garafa cu rachiū și cîte alte buclucuri ce-s mai bune: zahar, pine... pe toate i le pune sub perna de la cap. Chiar și cînd nu-î trebuie, o 'ndasă cu rachiū dires cu untdelemn, doar s'a 'ndrepta mai rāpede, să imble după treabă, că nu-î vreme de stat degeaba.

La cîte-va zile-î și creștinează, cînd incepe și cînstita cumătrie. Mincări ca acelea; numa vezî sub horn cîte-un ceaun cu plachie; alătura cîte-o oală mare de lut, de cele cu două torți, plină cu zamă mai aghezmită cîte c-oleacă de chiper și sarat așa „la vreme“, căci cui a trebui și-a mai pune și pe urmă.

Mai de-o-parte altă oală tot așa de birdihānoasă ca ș-un popă la agiun, stă ticsită de găluște, cari mai forfotesc din cînd în cînd în vatra focului; că doar nu le-a pune 'nghețate 'n masă.

Iși face datoria și poștește cine-va pe megieși la cumătrie. Nu mult, și numa vezî cîte doi; urcă ori scoboară pe carare; barbatu înainte și femeia în urmă cu găina subsuoară. De cum scapă de hărățitu cînilor, de pintre uși, încă din tindă, dă găina moașei, care o zvîrle'n pod ori în camară cu cele ce s'aū adus ori aū să mai vie.

Intră 'n casă și nu bine gātesc vorba „noroc bun“ ori „buna vremea“; de 'î sară. Cumătra cea mare li ese 'ntru 'ntimpinare cu grafa cu rachiū, îi poștește după masă; rînduiși după cînstea covenită între cei de fașă; de-î cel mai gospodar, îi poftit lingă cumătru din capu mesei. Da se 'ntimplă cîte-o-dată de pātesc unii ca țiganu din poveste; din capu mesei ajunge 'n coadă și iaca cum: de vin în urmă tot din ce în ce mai chīaburī, cu toți caută să le dea locu din capu mesei.

Odată 'nchietă masa, prin unele sate femeile 'ntr'un rînd și barbații în altu, încep din mai multe părți a curge paharele cu rachiū pe dinaintea mesenilor. După ce iaū fie-care (rar care nu) cîte trei, patru ciocane de rachiū, numa vezî pe moașă cu alte bucătă-

rițe, cu minicile suflicate pînă 'n cote, începînd a dișerta birdihănoasa cu zamă prin străchină, pe cari le întind peste capetele rîndului despre horn. Îi sfințit obiceiū ca 'n tot-deauna să înceapă din capu mesei, — las că acolo se 'ndeasă ce-î mai bun, — pe urmă se pune cît ici, cît colo, cite-o strachioă „plină ochi“, din care aū să minince mai mulți, iar la *famelii* (boeri) le mai dă și cite-un talger să-și scoată de-oparte. După cum se poartă, apoi vine rîndul găluștelor și a plăchiei.

Unii o fac maigogonată, că-și toemese și scripcari, cari le cîntă cît minincă și pe urmă se dau pe joc.

Cînd îi mîncarea pe sfîrșit, scoate unu-n talger cu cite-va fălii de malai ori pine, ce este; îl întinde pe dinaintea fie-căruia, cînd mesenii încep a se vrăvui pe la pungă și scot cite-un gologan, pe care-l pun în felia de pine. Aceștia-s bani moasei.

Nunta. De cum s'aū amilduit să se 'npărecheze doi tineri, încep a se gîndi la cheltuieii; las c'aū să mai scoată din ele, poate să le și rămie, da de-o-dată trebuie să puē din pungă.

De cu ziuă pîn a nu lua mireasa, din partea mirelui vorniceii cu ulcioru cu rachiū încep a furnica prin sat, pofînd la nuntă. La luatu miresei flecării aduc cite-o garafă cu rachiū, s'așază la masă, se cinstesc între dinșii, fac chef și pitrec; schimbînd glume între ei, așa încît cari-s mai bun de gură, fac haz la toți. — Cheltuese și cei cu nunta; îi cinstesc și ospătează, le plătesc scripcarii.

Cum gătesc de stat la masă, s'apucă de jucat.

Adoua zi la mire acasă fac masa cea mare, la care șed gospodarii. La sfîrșitu mesei, începînd nunu, scot fie-care și dau bani, fie-care după putere și obraz. — În schimb li se dă cite-o naframă cusută ori cite-o basma de tirg. Unii mai giuruiesc cite o oaie, mîeluță, un stambol de pine. Bani li strînge nașul; la urmă-î dă 'n păstrarea miresei. La sfîrșit cînd ies cu „uncropu“ se duc parte din gospodari la crișmă de unde aū mai luat pe datorie cei cu nunta, se răfuiesc datornicii și plătesc.

Colăciiea. Finii is datori să ducă colaci nașilor; mai tirziū saū mai degrabă, cînd pot, nu-î anumit timp. Colacii de cununie îi duc singurii finii, iar cei de botez îi duc părinții. Cînd vine vremea asta se 'nșeleg finii cu nașii saū cumătrii între dinșii, hotărășc ziua, în care cei ce aū să primiască colacii fac pregătire de băutură și mîncare, cite-o-dată și scripcari. Se duc colaci: un colac mare, ori mai multe pîni frumoase, cite-o casincă, ori un șal, zahar . . . Nașii dăruiesc finilor cite-o vițică, ori o oaie.

Praznicul. Neamurile de-aproape fac pomenire pentru mort, îndată cum l'a îngropat, apoi de trei zile, de 40 zile și de-un an, pe urmă când îi mai lasă inima după aste vadele. — Praznic își mai fac și unii cât is în viață; mai ales cari se văd bătrini și nu pre așteptări în urmași.

La praznic dau creștinii: pomene la preuți și dascalii, cite-un colac cu luminare aprinsă la fie-care mesan, doar și-a găsi hrană și lumină pe cea lume, apoi mincare și băutură cit le încap în pintece.

Când mincă la praznic n'aud scripcari, da în schimb le cîntă servitorii altarului, în cite-va răstimpuri, la schimbatul bucatelor și după ce au mai tras ceva saciz pe git.

De obicei se cîntă:

„Plîng și mă tînguiesc cînd gîndesc de moarte . . . .“ „Adusu-mi-am aminte de prorocul ce striga: eū sunt pămînt și cenușe și iarăși m'am uitat în morminturi și am văzut oase goale, — oare cine este împăratul său ostașul, bogatul său săracul. . . .“ „Cuvine-se cu adevărat“ . . . „Poronca cea cu taină. . . .“ și altele,

Înainte de a se așeza la mincare, toți se rădic, cu evlavie ascultînd citeva rugăciuni a preotului, în cari pe lingă o stecluță cu vin, numit paus, se mai află un pomușor încarcat cu mere, nuci, hulubi de pine, covrigi, roșcove, strafide, smochine, alămii. După ce preutul zice cu glas tare pomelnicu morților și a viilor de casă, cînd toți mesenii se țin unii de alții, lanț de cei cu pomenele de care-î aninat și preotu, — ca pe cea lume să fie cu totii la un loc, sfirșesc rugăciunea cu „Veșnica pomenire“ cîntată rar, tare și destul de jalnic. — Se așază, și înainte de a li se da colacii, gustă toți pe rînd din paus. După ce au ospatat, se scoală toți odată cu rostirea rugăciunei de un cleric: „Mulțămim ție Hristoase, că ne-ai săturat de bunătățile tale cele pămîntești, nu ne lasa pre noi lipsiți nici de cereasca ta împărăție; ci precum în mijlocul ucenicilor tăi ai venit pace dăruindu-le, vino și la noi Bunule și ne mintuiește pre noi, amin“. Preutul mai glăsuiește iar pomelnicul, pecetluind la urmă iar cu „veșnica pomenire“, de trei ori cîntată, — poate că și mai jalnică de cît cea întâi. — Sfirșesc toți cu făcudu crucilor, cînd deodată din toate părțile curg glasurile cu: „bodaproste“, „să fie de sufletu celor adormiți“. — Da să fie de piatră cine-va și atîtea cîntări și glasuri de mulțămire obștești, îl furnică din tălpi și pînă'n creștet.

La lucru.

Claca de arat. Unul mai cu trecere 'n sat, vrea să-și facă clacă de arat, poștește pe mai mulți, cari ies cu plugurile un popas, doauă [un popas pîn se trudesc boii]. Clacă de arat mai dau la cite-o vaduvă nevoișă dar cinstită și cu casă grea (cu copii), orî unuia căruia în timpul arăturii i-a picat un boiu (a perit). Pe clacani îi mulțamește cu malaî și rachiū.

Claca de prășit. Cele mai multe clăci se fac de prășit. Aici îi mai mult rostu flecăilor și fetelor, cari trag după scripcari „ca ursu la miere“. Ce 'i mai mult le place să se fâlească cu voinicia'n fața lumei. Scripcarii merg înainte pe ogor și prășitorii după ei. Stăpinu le face cinste cu rachiū; fetele mai cîrnesc nasu'ntr'o parte de pahar, da flecăiii nu-s așa rușinoși. Claca la prășit începe de pe la o ameză și ține pîn pe la toacă, cînd cîrdu se trage spre sat, unde s'așază pe jucat pîn inoptează.

Claca de desfacat. Care are mulți păpușoi culeși, ca să nu șadă mult trintiți la pămînt unde mucigăiesc, tocmește o păreche de lăutari cu doi, trei franci pe o sară și face clacă de desfacat. Poștește ceva prin sat, da mai mult din cîntecul scripcarilor afară, care răsună în tot satu, s'adună lume.

Toamna la de aceste clăci îi chita flecăilor și a fetelor zburdalnice; își mai destoaie inima cit-de-o-leacă; macar c'un păpușoi de a asvirli în odoru după care se topește, — dacă nu mai mult ca la intunerec s'o mai chiște, s'o mai strîngă 'n brațe, orî sărute. Nu 'i vorbă că diavoli de fete's păzite; nu scapă de-acasă pîn nu merge în sama cuiva; de nu 'i mama, — un frate, o soră mai mare, orî o vecină de credință.

Se mai fac clăci mai micî și fără scripcari; da atunci poveștile curg gîrlă din gura celor bunî de minciuni.

La claca cu scripcari, cum gătesc de desfacat, se dau pe jucat pîn despre ziuă.

Tot un fel de clacă: se ajută unii cu alții la partea lor și întorc înapoi tot pe atîta, cînd aū ceilalți nevoie. Tovărășia asta o fac la prășit, cules, desfacat, cosit și la alte munci.

Clacă de tors cînepă. Se 'mparte cite-un caier pe la cei cu fete mai cu samă.

În o zi anumită vin fie-care cu tortu, unde's pregătiți lăutari și se dau pe jucat pîn sub sară. Cîntea de rachiū nu lipsește.

Clacă se mai face la multe treburi, cum de năsipit casa, de li-

pit, de carat lemn la vre-o clădire ceva. Nu mai zic de biserică, că tot obștia o face și direge cind se strică, dind zile de clacă și bani după cum poate fie-care.

S. Mihăilescu.

CREDINȚI POPULARE IN CĂRȚI BISERICEȘTI ⁽²⁾

Intr'o cărticică bisericească intitulată : **Sinopsis** adecă adunare de mai multe învățături, tipărit cu osteneala și toată cheltuiala a preosfințitului Mitropolit al Moldaviei Kir Iacov intru a sa tipografie in Iaș in anii de la nașterea lui Hristos 1757 -- despre care „cerească floare orî cărțulie“ d-l. N. Iorga se rostește intr'a sa Istorie a literaturii romine in sec. al XVIII-lea că „e cea mai vrednică de luare aminte dintre tipăriturile moldovene ale aceluî timp“ — găsim o mulțime de vechi credinți și obiceiuri superstițioase ale Rominilor.

Așa la tilcuiala poruncii întâi, stă scris :

Și iară cine crede in visuri și in farmece și in vrăji și in advare și in baere și intr'alte lucruri diavolești, acela este lără de lege... (fața 42). Pentru aceasta nimenea să nu se inșale cu descintecele și cu farmecele, sau să lege cu vrăji vita lui să n'o mănince lupul, nici bărbatul cu muiarea să nu-l lege, nici baere să nu faceți la omul bolnav, nici să credeți visurile, nici cind cintă corbul sau cioara sau coțofana sau alt ceva din cele trăgătoare pre pământ, să ziceți că au cintă rău, că cine zice aceasta face pre Dumnezeu mincinos, carele au făcut pre corb... Nici să ziceți că cutarele are noroc rău, că toți oamenii a unui Dumnezeu sint zidire ; nici să ziceți că cutare zi este bună și cutarea este rea, că Dumnezeu le-a făcut toate zilele și le-au făcut bune pentru om. (fila 42 și 43).

De la fața 51 se înșiră următoarele *Invățături pre scurt impro-
tiva a multor reale inchipuiri, carî neștiind fac unî din creștini și
dovediri de unde se trag acele fapte reale și ce inchipuesc :*

1) Dumnezeu limbilor elinești erau foarte mulți, dintre carî unul era a-
nume *Pèrun*, carele se numia Dumnezeu locului, că și in mina lui ținea o pia-
tră scumpă, care piatră după feliul ei lumina ca jăratecul, încă și foc deapu-
rura ardea inaintea lui. Iară închinătorii lui făcea focuri și se petrecea pre-
ste dinsele, inchipuind adecă cum că s'ar da singuri pre sine jertvă aceluî idol
Pèrun. Acelești inchipuiri fac și unî din creștini până in zioa de astăzi, adecă

focuri cu bălii în ziua de Joî Marî și se petrec peste diusele, însă neștiind ei ce închipuesc.

2) Alt idol era ce-i zicea *Lado*. Pre acesta îl avea Dumnezeuul veselilor și și a bunii norociri. Acestuia îi aducea jertve cei ce avea a face nunți și veselii, părindu-li-se că cu ajutorul lui Lado își vor câștiga veselie frumoasă și viață cu dragoste. Asemenea și aciasta o cîntă creștinii pe la nunți. Pentru aceea dară se cade tot creștinului să se feriască de acestea.

3) Mai jertvuia unii dintre acei închinători de idoli și apelor, adecă bălților, izvoarălor, numindu-le și pre acele Dumnezeu. Deci unde era apa aproape, ei se aduna odată într'un an și mergea de se arunca unii pre alții în apă. Iară unde era apa departe, își turna apă pe dinșii unii altora. Aciasta acum și la unii din creștinii vedem făcindu-se, adecă: a doua zi după Paști, numindu-se trasul în vale, dintru care tras în vale prin îndemnarea diavolului se fac multe sfăzi, gilcevi și bătăi.

4) Alții avea alt Dumnezeu ce-i zicea *Coleada*, cari ei adunindu-se la praznecile și zborurile lor cele idolești cînta lăudînd pre acel idol Coleada, pomenindu-i de multe ori numele lui.— Și aciasta o vedem că se ține la unii din creștinii și până astăzi, că primesc spre ziua Nașterii lui Hs. de le cîntă țiganii, numindu-se *Colindători*. Și încă mai primesc la casele lor *Turca* sau *Brezaia* avînd cu sine și măscăriciul ghiduș, carele schimbîndu-și fața sa (cea după chipul lui Dumnezeu zidită) cu gura zice cuvinte urite scîrnave, iară cu trupul face chipuri grozave și spurcate, atita cît pre cei fără de cuvinte oameni bucurînd, iară pre cei fără de răutate copii spăriînd.

5) În cetatea Rodortol, aproape de apa Istrului, în vremile închinătorilor de idoli, se afla un idol anume *Cron*, adecă Dumnezeuul morților, care acela era un elin mort, întru carele incuibîndu-se diavolul de multă vreme îl ține neputred și făcînd multe năluciri. Acestuia dară îi jertvuia acei oameni rătăciți întru acest fel, adecă deș bâte trupurile sale până la singe și chiuia și striga și toată alta fără de lege făcea. Si cu singele ce-ș vărsa, închipuia cum că cu singe iaste Cron Dumnezeuul lor (pentru că se arăta a fi rumân la față). Iară fără de legea ce-o făcea zicea că nu o vede Cron, căci ține ochii închiși, nici aude strigările, căci că iaste mort.

Asemene rătăcire vedem și acum la unii din creștinii, că precum accia se stringea la acel mort de să bâtea și chiuia și toată altă fără de lege făcea, așa și acum creștinii fac pre la morții lor, stringindu-se clacă de nebuni, de-și bat spatele cu lopăți și chiuesc și joacă și alte multe ghidușii, care nici a se mai serie sau a se pomeni nu se cuvine. Deci de toți se poate cunoaște că nu este lucru curios, adecă la vreme de plins să se facă risuri și hohote și la vreme cînd toți acei ce se vor fi strîns ca să se roage lui Dumnezeu și să plîngă, ei atuncea să joace și să chiuiască, și atuncea cînd ar trebui acel suflet a

se ușura de păcate prin milostenie și prin rugă, el atunci mai virtos să se însărcineze cu celelalte necuvioase fapte ce s'au zis. Că cu cuviință iaste la mort adunându-se rudemile și alții să facă plingere cuvioasă, nu atit pentru că a murit, cit pentru iertarea păcatelor lui și ca să i se așeze sufletul lui unde dreptii se odihnesc. Iară la privegherea aceluï mort să cîtească preoții, iară necetind preot să fie și mirean priveglînd cu cuviință, vorbind cele de folosul sufletesc, iară nu vorbe deșarte lumești aș jocuri sau alte ghidușii, ci acestea toate de acum să lipsească.

6) Alții cinstea pe un idol anume *Cupal*, pe care îl numia Dumnezeu rodurilor pămîntului, care la pîrga secerișului la o zi a lor însemnată îl aducea jertvă, și adunându-se bărbați și muieri împletind cununii de burueni își puneau în cap și se încingea cu burueni. Și unii din bărbați se îmbrăca în haine muerești, ca putînd ei a juca mai grozav și mai răsfatat de cit muerile să poată a îndemna pre privitri și pre tot norodul spre toată pohta spurcalii curvii după cum plăcea diabolilor ce lăcuiau în Bozu, și așa jucînd și sîrînd adesea ori pomenea zicînd: *Cupal, Cupal*. Această urită închipuire și pînă acum se ține în țara noastră pe la unele orașe și sate, de se îmbracă bărbați în haine muerești și se numesc și cu numele aproape de numele *Cupal*, adecă *Cuci*, sau *Căluceți* făcîndu-și și aceștia cununii de burueni, anume de pelin. Iară cei mai mulți ce nu joacă iară pelin tot își pun în briu. Și iată cu asemănarea avidoma închipuiesc acea de atunci sărbătoare drăcească și prăzmuire idolească. Alții iarăși fac altă arătare și izvodire drăcească la vreme de secetă, adecă un om cu pielea goală și înșirînd burueni verzi pe ață se înfășură de sus pînă jos și pe cap pune iarăș cunună de burueni, și aceasta încăși pre la care jucînd, aruncă toți cu apă intrînsul închipuînd cum că și de la dînsul ar pă cer, adecă ploae. — Decî prostimea la aceste doao atit se înșală cit adecă de la *Cuci*, cum că ar lua vindecări de toate neputințele sale, prin călcarea Cucilor. — Iară *Păpăluș*, cum că ar avea putere ca aceia, adecă să poruncească norilor și să ploaie. — Care mai ales și la aceste doao pricinii nu trebuie mai mult înclinare de idoli, căci destul iaste la acei ce cred așa adecă cum că pre cum cred credincioșii că prin atingerea sfinților apostoli cu numirea lui Hs., s'au dat vindecări celor bolnavi, așa și acum s'ar da prin călcarea spurcatelor picioare ale Cucilor (și aceștia cei mai mulți sint țiganii pucioși) și iarăși precum Ilie Prorocul și alți sfinți mulți, prin mult post și rugă, cu numirea Dumnezeiescului nume au pogorit ploae, așa ar putea și acel măscăriciu înșălător *Păpăluș* ca să pogoare ploae cînd ar vrea.

Toate aceste fapte sint chiar drăcești izvodiri și avidoma înclupiri ai celor de demult idolești înclinători.

Și pentru toți acești mai de sus numiți idoli și pentru înclupirile jertvelor lor, vrînd cineva a căuta dovezi, să cerce la Istoriile Moscalilor, mai ales

la vremea cind s'aŭ luminat ei cu sf. botez, și acolo va afla, căci la dinșii aŭ fost acești Dumnezeui, după cum le sint și numele a unora pre limba lor, iară a altor idoli pre limba rimlenească, afară de Cron, carele aŭ fost din Dumnezeul Elinilor, după cum s'aŭ zis, adecă din cetatea Rodostol. Iară alții mult mai mulți de cit aceștia, tot a Moscalilor aŭ fost, a căroră spurcate nume nu s'aŭ mai pus aice, fiind că și inchipuirile sărbătorilor și jărtvelor lor ce se făcea atunci, acum de tot aŭ incetat și s'aŭ uitat.

7) Pe fața 35 începe o învățătură, intitulată :

Pentru ceia ce vrind a purcede în cale și de se timplă a le eși înainte țigan, saŭ turc, saŭ jidov, saŭ din oarecarele osebite sălbateci fieri ei atunci merg bucuroși, crezind adecă cum că le va fi cu ispravă și cu bună norocire călătoria lor ; iară de le va eși nainte preot, atunci se și întorc înapoi ocărind și suduind darul și destoinicia preotească.

Acestea sint credințele și obiceiurile superstițioase cuprinse în prețioasa cărticică a Mitropolitului Iacov. O variantă a lor se poate vedea în Chrestomatia română de M. Gaster, vol. II pag. 50 [vezi și pag. 116, 162 și 218 din vol. I al aceleiași opere].

Precum vedem, acest prea lăudat Mitropolit a încercat să stirpească asemenea credinți încă de acum două veacuri. Dar n'a izbutit. Căci cei ce sintem trăitori pe la țară, rămînem adesa înmărmuriți în fața unor credinți, pe care orice cărturar le-ar crede perite odată cu veacul trecut.

Așa într'o zi te pomenești că un sătean îți se plînge împotriva cutăruș primar, care, „nu-î dă garanție cu care să treacă peste graniță la gicitori ori la *Barați* (preoți catolici din Ardeal), care să-î descopere pe hoțul ce i-a prădat casa și a rămas nedescoperit de jandarmii“. — Bine, bade, îi răspund eu, dar nu te gîndești că-î păcat să te duci la preoți, care nu slujesc după poruncile sfintei noastre biserici ? — Dă, domnișorule, aice la noi o eșit slujbele pentru descoperirea faptelor rale ; preoții noștri slujesc numai pentru sănătate, iar *barați* fac slujbe și pentru descoperirea prădăciunilor. Și *barații* aceia aŭ mare credință și putere, așa zic oamenii. Uite, o femeie de la noi din sat căreia i se furase niște bani, s'o dus ș'o plătit la *barați* trei slujbe mari cîte două coroane slujba — slujba mică e cîte o coroană — și pe loc o nebunit tîlhărița. Și numai *înturnînd slujbele* la *barați* și dînd înapoi banii furați, s'o făcut sănătoasă femeia cu pricina. Dar o zis *barații* că de rachiū să se păzească. Cătră Semiclăuș la Bitrău, acolo s *Barații*...

În altă zi te pomenești cu alt țaran, care-ți povestește cum, pă-

timind de cutare boală, a imblat tocmai prin Maramureș după leacuri băbești și vrăjitorii, de și are spital și doctor în comună.

În altă zi își vine unul plin de sînge și bătut din pricină că a cerut de la cutare cioban un cal ce i se furase, și ciobanul în loc de cal, 'i-a dat cite-va ciomege. — Dar de unde știi că ciobanul ista ț'ar fi furat calul, zic eă. — D'apoi am dat cu psaltirea și pe ciobanul ista l-o vedit. Și datul cu psaltirea e așa: Te duci cu preotul la biserică, preotul leagă psaltirea c'o ață și o spinzură puind cheia bisericeii în ață și ținînd de mînerul cheii preotul cu un deget de-o parte, dascalul cu alt deget de cealaltă parte. După aceea se menește, și la numele cui se invirte psaltirea, acela este făptuitorul: un fel de spiritism!....

D'apoi cu căutatul în pravilă... Sînt încă preoți la care se duc oamenii pătimași de cutare boală ori necaz, spre a le da'n pravilă, și preotul le deschide o carte bisericească, de obicei evanghelia, așa la întimplare, și unde se deschide, cetește și se leagă de cutare cuvînt care i se pare nimerit, și-l potrivește spunînd omului pricina boalei, sfîrșitul ce-l așteaptă și cite sărindare să dee și la cîți preoți: un fel de oracol!... Obișnuit, căutatul în pravilă se face după slujba sfîntului maslu.

Și cite și cite altele de-al de-acestea, ca moliftele sfîntului Vasile pentru nebuni, rugăciuni pentru dureri rele, pentru deochi și a. Hasdeu, în *Cuvinte din bătrîni*, II, 172 și Gaster, în *Literatură populară romînă* (pag 427 în deosebi) s'aau ocupat în treacăt de lucrul acesta în ce privește cărțile vechi. Ingrijitor este însă faptul că și astăzi se practică asemenea lucruri. E de ajuns să reproduc citeva din aceste rugăciuni, ca să se poată judeca ce temelie puternică au superstițiile în slujbele bisericești și cite piedeci sînt încă în calea celor ce ar voi să propovăduiască supunerea la regulile igiene, medicale și veterinare. Căci chiar pentru sarea de dat la vite este o rugăciune, spre a putea fi priitoare vitelor.

Rînduiala care se face la holde, saă la vie, saă la grădină de se va întimpla să se strice de gadini, saă de alte jigăni și de lăcuste, de gîndact, iproci¹⁾.

«Insuți și acum, Stăpine, caută pre agonisita aceasta și ferește-o pre din sa de tot farmecul și vrajba și de toată răutatea și de ispita vicleană și de meșteșugirea oamenilor răi».

1) Molitveanic, București, 1794, fila 201, ș. u.

Rugăciunea sf. Mucenic Trifon ce se zice la grădină, la vie și la holde.

«Blestemu-vă pre voi hierile cele de multe feluri: viermii, omidele, gândaci, lăcustele, șoarecii și cirtii și șomicii și multe feluri de muște și de mușe și de molii și de furnici și de viespi și de cele cu multe picioare... ci vă duceți în munți pustii, în lemnele cele neroditoare, întru care v'au dăruit vouă Dumnezeu hrana cea de toate zilele... Și de nu mă veți asculta pre mine, voiți ruga pre iubitorul de oameni Dumnezeu ca să trimită pre îngerul său, carele iaste preste hieri și cu fier și cu plumb va lega pre voi și va omori...»

Rugăciunea pentru casa ce se supără de duhuri rele.

«Păzește pre toți cei ce sint în casa aceasta, izbăvindu-i pre ei de frica de noapte, de săgeata ce zboară zioa, de lucrul ce umblă întru întunec, de întâmplare și de dracul cel de amiază-zi.

Din blestemele Marelui Vasile, care se citesc celor nebuni.

«Teme-te, fugi, fugi, depărtează-te, diavole, necurate și spureate, cel din ele de desubt, adincule, înșălătoriule, fără de chip, cel văzut, pentru obrăznicia, nevăzut pentru fățaria, ori unde ești... sau cela ce cutremuri, sau în chipul șarpelui, sau în față de hiară, sau ca aburul, sau ca fumul văzut, sau ca bărbatul sau ca muierea sau ca jigania, sau ca pasărea, sau vorbitorul noaptea, sau surd, sau mut, sau cela ce înfricoșezi în călătorie, sau cela ce rumpi, sau cela ce bintuești, sau în somn greu, sau întru boală, sau în neputință, sau carele pornești spre ris, sau carele faci lacrimi iubitoare de dezmierdări, sau curvari, sau cu rea imputăciune, sau postitoriu, sau făcătoriu de desfătare, sau otrăvitoriu, sau iubitoriu de nestimpărare, sau vrăjitoriu cu stelele, sau vrăjitoriu de casă, sau fără de rușine, sau carele te schimbă cu luna, sau carele te întorci în oarecare vreme, sau cel de dimineață, sau cel de amiază-zi, sau cel de amiază-noapte, sau al vre-unii fără vreme oarecărui, sau al răvărsatului zorilor, sau după întâmplare te-ai întâmpinat..., sau de ești din mare, sau din riș, sau din pământ, sau din fântină, sau din surpătură, sau din groapă, sau din baltă, sau din trestie, sau din noroaie de pre pământ, sau din spureăciune, sau din luncă, sau din pădure, sau din copaci, sau din pasări, sau din tunet, sau din acoperământul băii, sau din scaldătoarea apelor, sau din mormint idolesc, sau de unde știm, sau de unde nu știm... Gonește de la robul tău toată lucrarea diavolului, toată vrajba, toată fermecătura, slujirea idolească, vrăjirea cu stelele, căutarea în stele, vraja cu mort, vraja cu pasăre... Înfricoșază-te, cutremură-te, teme-te, depărtează-te, piarde-te, fugi... duhul vicleșugului, duhul cel din noapte, cel din zi, duhul nălucirii, duhul cel din întâmplare, sau cel de pre

pământ, sau din apă, sau din păduri, sau din trestie, sau din prăpăști, sau din răspinti, sau din trei căi, sau din heleșteu, sau din riuri, în case, în curți și ca-rele umbli în băi și strici și schimbă mintea omenească.

Rugăciunea pentru năjit.

«Depărtează de la dinsul durerea și boala năjitului, poruncește-î a se duce și a se depărta în locuri pustii și neumblate și a sta acolo... teme-te de D-zău, năjite... gonește pre această lucrare diavolească a năjitului de la robul tău (cu-tare) din cap, din creeri, din ochi, din buze, din dinți, din măsele, din nări, din urechi, din grumazi și din toate mădulările lui». (Năjitul este și o boală a vitelor, cînd le cade pulpa).

Rugăciunea pentru casa ce se supără de dureri reale.

«Păzește pre toți cei ce sînt în casa aceasta, izbăvindu-î pre ei de frica de noapte, de săgeata ce zboară ziua, de lucrul ce umbiă întru întunerec, de in-timpinare și de dracul cel de amiază-zi.» (Rînduiala osteștaniei cei micî, Iași, 7257).

Rugăciunea pentru muierea ce a născut prunc.

«Și o păzește pe ea de toată tirănia diavolului și pre pruncul carele s'aun născut dintr'insa il terești de toată fermecătura, de toată răutate, de tot viho-rul protivnicului, de durerile viclene cele din zi și cele din noapte... și de răv-nă și zavistie și de deochi.» (Ibidem).

Rugăciunea pentru farmece.

«...Supărările cele rele ale viclenilor oameni, a otrăvitorilor și a descin-tătorilor, a fermecătorilor... toate aceste a le risipi și intru nimica a le face și a le întoarce, ca fără pacoste să petreacă credincioși robii tăi de acele supărări, și dobitoacele lor... sau vrăjitoriul, sau fermecătoriul, sau otrăvitoriul, sau des-cintătorul, sau vărsătoriul de ciară.» (Molitvenic cu titlu rupt).

La privigherea rugătoare «punem stihirile sftului Heralampie, de va fi ce-rerea pentru ciumă, iar de va fi pentru neploare ale sf. Ilie». (Ibidem).

Gh. Teodorescu-Kirileanu.

(Broșteni, Suceava).

Vezi în misticul din Portugalia capitolul Frica de draci
Ajaj Samcu

C O L I N D

La nașterea Domnului Isus Kristos.

O ! ce veste minunată
 în Viflaiem ni s'arată
 c'a născut prunc
 din duhul sfînt
 vergura curată.
 Mergînd Iosif și Maria
 în Viflaim să se scrie
 într'un sălaș
 lîng'un oraș
 aũ născut pe Hristos,
 pe fiul cel din vecie
 care tatăl mi-aũ dat mie ;
 ei să-l nască,
 ei să-l crească,
 să ne mîntuiască.
 Păstorii văzur'o zare
 din ceri, o lumină mare;
 ei flueraũ,
 ingeri cîntaũ
 cu toți se bucuraũ.
 După o stea luminoasă
 dintre celelalte aleasă
 trei crai mergeaũ

daruri duceaũ
 în genunche cădeaũ.
 Aceluia să ne'nchinăm
 credincioșii toți să strigăm:
 slavă ție
 din vecie
 Doamne minunat ești,
 de asta vreme să gîndească
 nu poate să socotească
 la ceata cea îngerească.
 Acest praznic luminat
 noi cu drag l-am așteptat,
 s'auzim ingeri cîntînt
 majii.¹⁾ cu steaua călătorînd;
 călător de veste bună
 cu tot neamul de'mpreună
 și d-voastră gazde
 să vă fie de folos
 nașterea Domnului Hristos.

(Spus de Filip Onofreiu din Orăștie
 jud. Hunedoara, Transilvania).

Șt. St. Tuțescu.

C I N T E C E

534. — Dragul mamei Constantin.

„Dragul mamei Constantin,
 cel mai mic și mai voinic,
 șapte feciori voi sinteți
 și numai o sor'aveți;
 peșitorii i-o venit
 un fecior de craiũ
 drept de peste plaiũ ;
 de bogat, era :

cu turme de oi,
 herghelii de cai,
 bani că număra
 și lor li-arăta.
 Constantin zicea :
 — Mamă draga mea
 dă pi soru-muia
 și nunta pornește

1). Magii.

și mi-o isprăvește,
 că ești și-o iu aduce-o
 vara, de trei ori,
 că s mai multe lucrători,
 mai puține sărbători.
 Dar iarna și-o iu aduce-o
 tot de șapte ori,
 că-s mai multe sărbători.
 Da mă-sa o da
 chiar ș-o mărita.
 Ia vara vine,
 ciuma 'n sat intra
 toți feciorii i-i minca.
 Mă sa singură răminea
 și tot se bocea
 din gură zicea :
 — Dragu mamei Constantin!
 nu te-ar răbda pământu,
 cum n'ai răbdat pe soră-ta,
 să fiu în casă cu ea.
 Ea că-l blestema,
 Dumnezeu îi da
 Constantin că să scula,
 din gură zicea :
 „Săcrii, săcrișul meu!
 fă-te călușălul meu,
 toîag toîegelul meu
 fă-te pălușelul meu.“
 El încăleca
 și pe plaiu pleca,
 o frunză lua,
 în buze-o punea
 și frunza zicea.
 Așa el cînta,
 toți munții să rasuna.
 Da soră-sa afară-mi ieșia
 cătră soțul ei grăia :
 „A meu soț iubit!
 aud un glas de voinic,
 nici n'am auzit

dragă de cînd sint,
 frunz'asa țipînd
 și frumos cîntînd“.

El s'apropiea
 la poart'ajungea.
 Ea, cînd îl videa
 la el și ieșia,
 mîna-i săruta,
 iar îl întreba.

„O fratele-meu!
 mult te-am așteptat
 să vii pe la mine
 să te'ntreb cu bine :
 frați-s sănătoși ?
 maica 'i sănătoasă
 și bună voioasă ?“

„Alei sora-mea!
 cum nu-i sănătoasă,
 și bună voioasă,
 cînd îi soacră mare
 și făr de păstrare,
 toți frați și s'o'nsurat
 la nuntă nu te-o chemat.
 Vreau ca să mă'nsor și eu
 și la nuntă să te chem.

Dragă sora-mea !
 ie și bani cît îi vrea,
 să ai ce mai bea ;
 și cumnatu-meu
 ie-și rădvanul tău....
 Hai „mă rog, degrabă,
 că mîndra mă'ntreabă
 și m'așteaptă foarte
 să nu zăbăvesc,
 că ea-i tinerică
 ș'o apucă frică“.

Soru-sa zicea :
 „Frate Constantine !
 hai în curtea mea,
 noi de-om ospăta

și la mas'om sta,
caî om înhama
pe drum om pleca“.

„Aleî, sora-mea,
ia să-mî crezî tu, mie,
vezî ce-am să-ți spun ție,
crede-mă curat,
că n-am timp de stat;
nici în curtea ta,
n'am chip de-a mai sta“.

„Frate Constantine
ia să-mî spuî drept mie,
tu mă chemî la scirbă,
nu la bucurie
să petrec cu tine“.

„Haî, tu soro, haî
pînă peste plaiû,
că 'ndată-î videa
și pe mindra mea.“

Caî albî își punea,
pe drum se pornea,
dar ea mi-l ruga :

„Frate Constantine
zi din frunză bine,
să te-ascult cu drag,
că-mî este pe plac,
că orî oiû trăi
n'oiû mai auzi
cîntec cum cînți tu
frumos prin codru“.

Dar o păsărea
foarte că cînta,
tot se minuna,
din gură țipa
ș'asa cuvînta :

„Unde 'n lume s'o auzit
și'n lume s'o mai văzut,
să meargă viî și cu morții
chiar așa cîntînd
cu viî grăînd“.

Da ea atunci sta,
la el se uita
ș'apoî întreba :

„Aleî frate dragă
ce mi-î aîasta,
de ce zice pasărea?“

„Las'o soră la focu,
c-asa merge cîntecu“.

În sat c-ajungea
atunci Constantin zicea :

— „Fă, soro, ia pe colea,
eû mă duc la mindra mea“.

El, colo cînd ajungea
de ea chiar se despărțea.
minurile-î săruta:

— „Mergî tu soră la mama,
de grăiește cu dînsa
și-î tocmește inima“.

La biseric'ajungea,
el din gur'asa zicea :

„Calu, călușălu meû
fă-te săcrieșu meû!
paluș, palușălu meû!
fă-te toîgelu meû“.

Iacă racla se gătea
și-n pămînt mi să punea,
țarna mi-l acoperea.

Ea la poartă c'ajungea,
și la maică-sa striga, :

„Deschide-mî, maică, poarta“.

Maică-sa că se uita
și din gură cuvînta :

— „Fugî, tu ciună, fugî!
toî mi î-ai luat,

numai pe mine m'ai lăsat
c'o mițucă arsă'n vatră,
fără feciorî, fără fată,

n'ar fi Constantin iertat!
el fata mî-o măritat
ș-asa departe mî-o dat,

tocmai peste plaiu
 dup'un fecioraş de craiu. "
 Of! fata cind auzea
 poarta iute o deschidea,
 lacrimile-o nãvãlea
 și cu gura tot zicea :
 — „Da ce este mama mea? "
 — „Ce este, dragu mamei,
 da tu cu cine-ai venit,
 cã toți frații ți-o murit? "
 „Cu Constantin am venit,
 iac'amu m'am despãrșit "
 „Draga mami,
 fata mami
 și chiar nu-mi crezi cuvintul
 hai sã-ți arãt mormintul "
 Cal in ograda rãmnea ;
 la bisericã mergea,
 fãrnã proaspãtã videa,
 inima li sã rupea,
 Mã-sa din gurã zicea :
 — „Așa este fata mea "
 In brațe sã cuprindea
 și peste mormint pica
 chiar moartã cit lumea sta.

(Acest cintec bãtrãnese, l-am scris
 in toamna anului 1897 de la moș-
 neagul Toader Mihaï Buchilã de vr'o
 65 ani. El a invãțat de la mama lui,
 in copilãrie, numitã Gașita a lui
 Grigore a Rușilor).

Al. Vasiliu.

535.— De la una pîn' la douã
 ciocirlia face ouã,
 și ouã și scoate puï
 și 'și face vecinã destul.
 De la douã pîn' la trei
 d'aolica ce iubii :
 nevastã cu trei copii.
 De la trei și pîn' la patru

Leliță din Calafatu
 minca-ți-ar lupii minzatu.
 La: sã-l mince, lua-l-ar dracu
 cã face joiana altu.
 De la patru pîn' la cincî
 și o pereche de opinci
 sã le rup jucind aici,
 le-ași rupe da-mi pare rãu
 cã le ia stãpinu meũ ;
 de obiele mi mãi jele
 cã le fac mindrele mele.
 De la cincî și pîn' la șease
 leliță circũmãreasã
 face-te-ași picior de coasã,
 ziua sã cosesc cu tine
 noaptea sã te-aștern sub mine.
 De la șease pîn' la șapte
 s'a bãgat pisica 'n lapte!
 și mãrtanu jumãtate.
 De la șapte pîn' la opt
 soarele sã stea pe loc
 și luna sã strãluceascã
 peste țara romãneascã,
 sã invirtim hora frãțeascã.
 De la opt și pîn' la nouã
 preuteasa coace ouã :
 popi unu, mie nouã.
 De la nouã pîn' la zece
 și un izvor de apã rece
 pe la poarta mindrii trece.

536.— Foaie verde rug întins
 coboarã neica pe pisc
 pe un cal galbãn închis.
 Sãraca inima mea
 de ce nu e cum era.
 Cind eram in floarea mea,
 tãiam calu cu scara,
 picioru trãgãtoarea,
 coborindu-mã pe șea,

rupeam câte-o viorea
să mint pe Niță cu ea.

537. Frunză verde popilnic
trece Mița pe colnic
răsucind la borăngic.
De trei zile răsucește
și pe fus nu mai sporește;
răsucește de trei zile
și pe fus nu sînt trei fire.

538.—Frunză verde de stejar
pe drumu mărgăritar
trece-o fată c'un jendar.
Jendariu trecea călare
fata pe jos pe picioare.
— Pune-mă jendar călare
că nu mai pot de picioare,
că e drumu glonțuros
și cîmpu mărăcinos.
— Nu te pun fată călare
că nu am murgu ăl mare,
că mi-e murgu mititel
la picioare subțirel.
— Duce murgu doi și trei,
dar pe noi doi porumbei;
duce murgu ș'o căruță,
dar pe mine o porumbiță;
duce murgu cincî și șease,
dar un jendar c'o mireasă!

539.— Rage boian la grădină
ș'o fetiță mi-l îngină:
taci fată nu mă 'ngina
că nu plîng de mila ta,
ci plîng de soția mea
că soția mi-a murit
tot în jugu cumpănit,
cu restee de argint,
cu funia de mătăasă

impletită de neica 'n șease.

540.—Frunză verde mărăcine
mult mi-e drag și mult mi-e bine
cu calul negru sub mine,
cu ploschița plină bine
de rachiū de tescovină
atîrnată de ciochină,
și cu mindra lingă mine.

(Spuse de I. P. Bărbulescu, din Tin-
dalești, jud. Gorj.)

541.—Frunzuliță de-avrămeasă
usucă-te tufă deasă
să mă uit la mindra 'n casă,
să văd mindra ce lucrează;
nu știu: coasă ori descoasă
dar la lacrimi știu că varsă,
de face-o fîtină 'n casă;
coasă la cămașa mea
numai fir și cu betea.

542.—Frunzuliță de spănac
mîndruliță-ți mor de drag!
cînd te văd șezînd în prag
cu poalele de bumbac,
îmbrobodită pe cap,
mă cuprînde 'n piept oftat,
cu firu băgat în ac,
cu cusătoreaua 'n mînă
cu ochii la curmătură
c'acolo 'i dragostea bună.

(Spuse de Maria Ularu, din Dănești,
jud. Gorj.)

543.—Mindră, nu mai pune în
că mă faci de beaū venin;
beaū venin și beaū otravă
cu tine nu mai fac treabă.

[Spus de Grigore St. Baltă, Dănești].

544.—Foaie verde făgețel,
la umbră de păducel

frumos doarme un soldăţel,
cu raniţa sub căpcel
şi cu puşca lingă el ;
mă duc maică după el.
— Nu te duce, fata mea,
că ala-î om cu belea :
vine ordin şi ți-l ia ;
şi ți-l trece Dunărea
şapte poşte 'n Dobrogea.
Dunăre, apă vioară,
face-te-ai neagră cerneală,
să te scriu pe-o hârţioară
s'o trimit la maica 'n ţară,
să-mi dea bani de cheltuială,
şi cămăşi de primeneală,
ş'un cal bun de călărit
să m'apuc de haiducit.

(Spus de Const. Bobină, din Dăneşti).

Culese de **A. Şelaru**.

545. - Frunzuleană mărăcine,
mîndruleană pentru tine,
plînge inimioară 'n mine
ca 'n copilu de trei zile.
Copilu plînge şi tace,
inima mea n'are pace.
Frunză verde de-o mălură
ibomnică vechitură
muşca-ţi-aşi limba din gură,
şi doi dinţi de lingă limbă
să te las dracului ştirbă
să te cunoşti că eşti curvă.

[Spus de Ion V. Albastroiu, din Dăneşti, jud. Gorj].

546.— Frunză verde de areu
morî, mîndră, să mor şi eu
să ne 'ngroape pe amîndoi
la mănăstire 'n zăvoi,
să cînte cucu pe noi ;
să răsară un foianfir

şi pe-al meu un trandafir,
foiamfiru să se 'ntindă
şi pe noi să ne cuprindă.

(Spus de Rusalina Canavea, din Dăneşti).

547.— Foaie verde foi grănat,
rău, mameă, m'ai blestemat :
să n'am parte de-al meu sat.
nici de sat, nici de vecini
numai de negrii străini.
Ş'am călcat din spinî tu spinî
să-mi fac strinişorii vecini ;
ş'am călcat din urmă 'n urmă
să-mi fac strinişorii mumă ;
ş'am călcat din piatră 'n piatră
să-mi fac strinişorii tată ;
ş'am călcat şi prin Galaţi
să-mi fac strinişorii fraţi ;
ş'am călcat din florî 'n florî
să-mi fac strinişorii surori.

De-ar fi voia la vecini,
m'ar arde cu mărăcini ;
de-ar fi voia la duşmani,
m'ar pune carnea 'n cîntar
ş'ar striga :

hai la carne de vînzare
ocaua şapte parale,

(Spus de D-tra P. Canavea, Dăneşti).

Culese de **C. P. Canavea**.

548.— Foaie verde de răgoz
măi băete, tu eşti prost ;
toată noaptea te-am aşteptat
pin' cucuşii aui cîntat
tot cu foc şi cu lumină
şi cu gărafiţa plină,
şi văzui că nu mai vii
pusei doru căpătăi
cu jalea m'acoperii
uritu îl aşternui

și mai rău mă hodini.

549.—Frunză verde de măr creț
mîndru ești, mîndru și creț;
vine fata o amăgești,
o amăgești cu amăgele
și cu mai multe mere;
dară merele-s cam dulci
și la maică-ta o duci.
ș'o duci la maică-ta
ca să-ți fie nevastă.
Ea nevastă că ț'a fi
și pe altu c'a iubi
și nimica tu nu-î ști,
și 'n pat că s'a culca
și guriță că i-a da
și l-a întreba ceva.

550.—Foaie verde lin pelin
hai puică la Severin
să ținem calea la trin;
trinul pleacă șuerînd
puica rămîne plingînd
și din gură blăstămînd:
băiete să te usuci
ca pînea care-o mănînci
și ca vinul care-l bei.
Mi-ai făgăduit ca să mă ieși
ș'amu vād că nu mă vreși.

551.—Frunzișoară de nagară
o ești Bujor în țară
bate boierii de-î omoară,
jîdovii mi-î frig cu ceară
să dea banî de cheltuială;
să dea banî de cheltuit
straie noi de primenit.
Colea 'n vale, mai la vale

mi se face o poieniță;
prin poiană merge-o gîrlă,
două fete spală lină,
Bujor le ține de mînă
și din gură așa-mi zicea:
— Haideți voi fete cu mine
că v'oiu ținea foarte bine
cu coarne și cu masline
și rachiū de tescovine.
Din gîrlă curge-un piriū
două fete spală griū,
Bujor le ține de briū
și din gură așa zicea:
— Haideți voi fete cu mine
că v'oiu ținea foarte bine
cu pine și cu masline
și rachiū de tescovine
și v'oiu ținea mazarate
și v'oiu bate spînzurate.

552.—Frunză verde trei castane
de la București de-vale
mi-se face-o adunare
de butce și de rădvane
de boieri și de cucoane.
Cucoanele cele mari
să iubesc cu generali,
cucoanele cele mici
se iubesc cu poroșnici.

553.—Somnu-î mamă ochilor
greū tare sprincenelor.
— Du-te fată de te culcă
în patu tăti-ni-tu.
— Ba-îo mamă nu m'oî duce
că patu-î de lemn de spini
ș'amiroasă a om bătrîn.
— Somnu-î mamă ochilor

greu tare sprincenelor !

— Du-te fată de te culcă
în patu frăți-ni-tu.

— Baio mamă nu m'oi duce
că-î patu de lemn de munte
ș'amiroasă a mindre multe.

— Somnu-î mamă ochilor
greu tare sprincenelor.

— Du-te fată de te culcă
în patu surori-ta.

— Baio mamă nu m'oi duce
că-î patu de lemn de tei
ș'amiroas' a mulți flăcăi.

— Somnu-î mamă ochilor,
greu tare sprincenelor.

— Du-te fată de te culcă
în pătura struțului
în patu drăguțului.

— Fi-oi maică ș'oi trăi
c'acolo m'oi hodini
cu puicuțu m'oîu tilni
vorbile mi li-oîu vorbi
inima mî-oîu răcori.

554.— Răvaș puică, răvaș dragă
răvaș de la vornicu
că-ți vine ibovnicu.

— Las' să vie,
domnu 'l știe
calea trandafir să 'i fie,
că cămeșa i-am spălat
frumușel i-o am călcat
în lădiț' o am băgat
cu mult dor l-am așteptat ;
de mincare i-am făcut
un curcan umplut și fript
și cincî rățe cu oțet
cincî oca vin îngrășet.
Șăzi puile de mincă

ș'apoî poftim de te culcă.

— Răvaș puică, răvaș dragă
răvaș de la vornicu
că 'ți vine bărbățelu.

— Las' să vie
dracu 'l știe
calea spinuită 'i fie.

Cămeșa că i-am spălat
în gunoîu i-o-am aruncat
cu urzică i-o-am frecat
și c' urit l'am așteptat
sub strășina i-o-am băgat ;
și de mincat i-am făcut
mămăligă și urzică
șăzi prostule și mincă,
du-te-afară și te culcă
c'așterne ț'am așternut
sub cap ț'am pus piua
și sub spate ițele
să-ți ia dracu mințele.

555.— Iană, Iană, soră Iană
de-ai făcut cui-va vr'un bine
fă-ți pomană și cu mine
dă-mi parale să-mi iaș pine.

Avuî vii

avuî moșii

și case pe temelii,
tot cu Iana mi-î băuî ;
ș'avuî plug cu șease boi
și turmușoare de oi
și tot Iana le băuî ;
ș'avuî herghelii de cai
toți cu Iana mi-î mincăi.
Dintr'o herghelie toată
am rămas c'un cal ș'o iapă ;
calu 'i șchiop și iapa 'i oarbă
amîndoî nu fac o ceapă.

avui

556.—Dimineața m'am sculat
pe ochi negri m'am spălat
boii mi-i am înjugat
și la câmp am și plecat.
Am tras o brazdă'n deal și'n vale
vine proasta cu mâncare.
Ce-aduci proastă de mâncare?
— Hrincă și cu usturoi!
— Du-te la dracu 'napoi.
Și mai trag o brazdă'n deal și'n va-
vine puica cu mâncare. le
Ce-aduci puică de mâncare?
plăcincioară ș'un puț fript.
Trandafir, mîndru 'nflorit

bodaproste c'ai venit,
mulțămim cui te-o făcut
că eu mult te-am mai dorit.

557. — La crîșmuța de pe luncă
vinu 'i rău și oca mică,
crîșmărița 'i frumușică
beu voinicii de să strică.
La crîșmuța de pe vale
vinu 'i bun și oca mare
crîșmărița-i hidă tare,
beu voinicii de-acălare.

(Culese din Județul Suceava,

M. Lupescu.

CĂRȚI PRIMITE

P. I. Nedelschi. — *Intime*, poezii. — Iași, Tip. Dacia, 1904.

I. Adam. — *Pe Dunărea*, note din călătoria familiei regale. — Constanța, Tip. Ovidiu, 1904.

D. C. Geroti. — *Sistemul metric în comparațiune cu vechile măsurî din România Munteană și Moldavă, însoțit de tabele de transformarea măsurilor și tabele pentru calcularea dobînzilor.* Librăria Iosef Benvenisti, Craiova.

Dr. Elefterescu. — *Despre răul concubinagiului în poporul nostru.* (Venitul din vînzarea acestei broșure, este pentru formarea unui fond spre ajutorarea „Gazetei Țăranilor“). — Tip. Al. Vălescu, Mușătești-Argeș, 1904.

Dr. Elefterescu. — *Cîteva cuvinte despre îmbrăcăminte și lux.* — Tip. Al. Vălescu, Mușătești-Argeș, 1904.